

Keményfaárak.		K per m ³	
Ia szlavoniai tölgyrönk	----	80—90	} ab rakodóállomás
Ia magyar tölgyrönk	----	60—70	
Ia szlavoniai tölgyfurnírrönk	----	150—160	
Ia " tölgyboules-ok	----	160—175	
Ia magyar "	----	115—130	
Ia szlavoniai tölgyfriz, széles	----	100—110	
Ia magyar " "	----	90—100	
Ia szlavoniai " keskeny	----	90—105	
Ia magyar " "	----	80—90	
Szélezetlen tölgyfapalló	----	80—100	
Ia párisi áru	----	135—145	} ab Fiume
Ila " "	----	105—112	
Ia kőrisrönk	----	50—65	} ab rakodóállomás
Ia jávorrönk	----	50—60	
Ia szilfarönk	----	40—70	
Ia kőris fűrészáru	----	90—105	
Ia jávor "	----	70—80	
Ia szil "	----	90—120	
Ia bükk "	----	40—45	

Tüzifa.

Cser- és bükkhasáb	----	170—175	} ab Buda-pest
Cser- és bükkdorong	----	155—160	
Faszén, Ia, vagononként	----	450	

IRODALOM.

Könyvismertetés.

A kistapolcsányi uradalom vadászati ismertetése. Irta *Borsiczky Ottó* főhercegi főerdész. A wieni kiállításra készült ez az izléseken kiállított és szebbnél-szebb felvételekkel ellátott leírás, amely természetesen főleg vadászati szempontból bir értékkel, mindamellett örömmel emlékezhethetünk meg egy-két erdészeti vonatkozásu részéről is.

Az 1897—1907. évek alatt József főherceg ő fensége három szomszédos birtok megvásárlásával 25.214 k. holdas egységes birtoktestté növelte ezt az uradalmat, melynek mintegy 90%-a erdő. A vadállomány leírására, megbecslésére, ápolására, szabályo-

zására vonatkozó s igen sok gyakorlati értékkel bíró adatokra s „vadászati terv“-re nem terjeszkedhetünk ki, megemlítendőnek tartjuk azonban azt a fontos jelenséget, ami az uradalom igazgatásában megnyilvánult, t. i. hogy az erdőgazdasági szempontok a vadállomány leggondosabb ápolása mellett is méltánylásban részesülnek.

A vadállomány, amint ez Bars és Nyitra vármegyéről általában ismeretes, tulnag, miért is a vadállomány apasztása van tervbe véve. A jelenlegi 1734 drb. rőt vad fokozatos és az ivararányokat kiegyenlítő lelövessel 9 év alatt mintegy 1000 darabra apasztandó, ami alapos megkönnyebbülésül fog szolgálni a megkínzott fiatalosoknak. Az uradalomból mintegy 19.045 k. hold bekerítettén, a kerítésen belül található s az összterületnek mintegy 60%-át kitevő mezőgazdasági földek tisztán a vadállomány ellátására műveltetnek olyképen, hogy a vad bármely időben és bármerre mindig találjon megfelelő táplálékot.

Téli időben és kora tavasszal az erdészetiileg gyomfát képező kecskefűz, nyár stb. tervszerű ledöntésével jutnak megfelelő csemegéhez s ezáltal, valamint inséges időben az etetéssel elejét akarják venni, hogy a vadállomány a fiatalosokban nagyarányu károkat okozzon.

A vágások a letarolás után 5 évig teljesen sorsukra vannak bízva; a vad természetesen okoz károkat is, de részben ellensúlyozza ezt a gyomok legelésével; az 5-ik év után jön a gondos erdész munkája: a vágások bekerítése, a hézagok kipótlása s e fiatalosoknak teljes sikerrel való felnevelése; az igaz, hogy mi nagy áldozatnak tartjuk a talajnak ezt az 5 évi parlagon heverését, amelyet csak az a körülmény menthet, hogy ezen a birtokon nem annyira a pénzügyi gazdálkodás, mint a vadászat érdekei a mérvadó, mi mellett meg van az a dicséretes igyekezet, hogy a vadtenyésztés és az erdőgazdaság érdekei, habár nagy anyagi áldozatok árán is, összhangba hozassanak.

A kálitrágyázás. Irta *Rovara Frigyes*. Rovara Frigyes kálitrágyázás című új könyve nagyon is aktuális irodalmi munka, mert a műtrágyázás ezen része hazánkban még meglehetősen alárendelt szerepet játszik. Amíg a foszfortrágyákat ma már számos gazdaságban felkarolták, a kálitrágyák csak itt-ott találunk

kellő méltatásra. Pedig homok- és tőzegtalajokon kálitrágya nélkül megfelelő eredményeket elérni nem lehet, mert ezek a földek nemcsak foszforban, hanem káliumban is igen szegények. De még a kötöttebb természetű talajokon sem ritkaság, hogy a foszfortrágyázás csakis kálival kombinálva ad igazán jövedelmező eredményeket.

Amíg a foszfortrágyák helyes alkalmazásának eljárásai a gazdák nagyrésze előtt eléggé ismertek, a kálitrágyázás terén a tájékozatlanság még igen nagy.

Ezen a bajon segít Rovara könyve, oly munkát bocsátva a gazdaközönség rendelkezésére, melyben a kálitrágyázás gazdasági jelentőségét és helyes alkalmazási módját tárgyalja a nála megszokott részletességgel, nagy körültekintéssel, világos és könnyen érthető fejtegetésekkel, meggyőző érvelésekkel.

A munka három főrésze oszlik. A bevezető részben tárgyalja a talajt, a növények táplálkozását és a talaj termőerejének fentartását. Megismerteti a gazdát a magyar talajjal, melyen — szerző szavai szerint — *„munkával és műtrágyával“* bámulatos eredményeket lehet elérni. Részletesen szól a talaj termőerejének fentartásáról, bizonyára azért, mert nagyon jól tudja, hogy gazdáink épp e téren milyen sokat vétenek. Rovara tehát nem elégszik meg a szorosan vett kálitrágyázás ismertetésével, hanem kiterjeszkedik oly kérdések tárgyalására is, melyeknek ismerete a műtrágyák helyes alkalmazása szempontjából a gazdáknek feltétlenül szükséges.

A második részben a kálitrágyázást általános szempontból tárgyalja; nagy szaktudással ismerteti a talajok kálitartalmát, a növények káliszükségletét, a különböző kálitrágyákat s azoknak jelentőségét hazánkban. Ezt követi a jövedelmező kálitrágyázás feltételeinek ismertetése, részletesen beszámolva a helyenként tapasztalt sikertelenségek okairól és azok orvoslási módjairól.

A könyv második részét a kálitrágyázás gyakorlati keresztülvitelének ismertetésével zárja be, ezen fejezetben tárgyalva a kálisók elhintésének idejét és módját, az alátakarást, a kálitrágyák hatásának időtartamát, az alkalmazandó mennyiséget és a kálisók vásárlását.

A harmadik rész — mely a könyvnek több mint felét teszi

ki — az egyes miveleti növények kálitrágyázásáról szól. Rovara 33 gazdasági növény kálitrágyázását ismerteti s így a hazánkban termesztett összes kulturnövényekre kiterjeszkedik.

Ezeken kívül a rétek, legelők, a szőlő és gyümölcsfák, a konyhakerti és röviden az erdészeti növények műtrágyázásánál elért eredményeket és követendő eljárásokat is szakszerűen tárgyalja.

A 176 oldalra terjedő, czimlapját Cserhádi Sándor arczképével díszített és 21. fényképfelvétellel ellátott könyv a „Pátria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság kiadásában (Budapest) jelent meg. Ára 4 korona.

Gyáripárunk statisztikája. „A magyar szent korona országai gyáripárának üzemi és munkás-statisztikája az 1906. évről”, ez a címe a statisztikai hivatal legújabb kiadványának, amelynek célja mintegy rögzített képet nyújtani az 1906. évi gyáripari viszonyairól, hogy azután az 1901-iki képpel összehasonlítván, üdvös következtetéseket vonjunk le belőle.

Sajnos, ez a kép a kisiparra nem vonatkozik s így általános ipari viszonyainknak hű tükre nem lehet; tekintve az adatgyűjtés szerfőlötti nehézségeit, egyelőre ezzel is meg kell elégednünk. Vizsgáljuk tehát a bennünket többé-kevésbé érdeklő adatait.

A magyar szent korona országaiban 1906-ban 4059 gyártelep (főüzem) állott munkában, ami az 1901-iki állapottal szemben 53·6%-os emelkedést jelent. Ez a rohamos emelkedés mindenestre intenzív kereskedelmi politikánkra vezethető vissza.

A 4059 főüzem között a faipar csoportja (összesen 11 csoportról van szó) a harmadik helyet foglalja el, vagyis a főüzemek számát tekintve, az összes üzemek 16·1%-át üti meg. Természetesen ebben a csoportban sokszorosan vezet a fűrészelt áruk gyártása, majd az asztalosipar, ezt követi a fából való szerszámok, faedények, faeszközök s egyéb faárúk készítése, a hajlitottbutoripar s igen kis arányban a többi faiparág.

A főüzemek tulajdonosai közül (általában) 92·5% magyar honos: e téren az 1901-iki állapottal szemben javulás állott be. A gyártelepek legnagyobb része (91·5%) a tulajdonos birtokát képezi s a bérelt telepek (8·5%) között első helyet foglal el a faipar.

Érdekes az a kép, mely az ipartelepek üzemben tartóit tüntetik fel:

egyéni cégek	51·3 ⁰ / ₀
részvénytársaságok	16·6 ⁰ / ₀
szövetkezetek	1·1 ⁰ / ₀
közkereseti és betéti társaságok	26·3 ⁰ / ₀
az állam	2·4 ⁰ / ₀
községek	1·6 ⁰ / ₀
közbirtokosságok	0·1 ⁰ / ₀
egyházak, egyházi rendek	0·4 ⁰ / ₀
egyéb jogi személyek	0·2 ⁰ / ₀ -kal

vannak képviselve.

Feltűnő a magánvállalkozás óriási aránya, ami nem nevezhető előnynek, mert a magánvállalkozás kevésbé képes nagyobb tőkebefektetésre, mint a szövetkezeti, illetve részvénytársasági vállalkozás.

A gyárak üzemí berendezésének a technika fejlődésével kapcsolatos átalakítása terén nagyszabású haladás történt, amennyiben 1901. év óta az összes telepek 63·1⁰/₀-a ment át lényeges átalakításon.

Gyáriparunk 335.839 személyt foglalkoztat (az öt évi növekedés 29·4⁰/₀-ot tesz ki). Ebből a fa- és csontipari csoportra 12·25⁰/₀ esik és pedig a fűrészelt áruk gyártására 7·89⁰/₀, az asztalosiparra 1·35⁰/₀, a hajlítottfabutorok gyártására 1·21⁰/₀, míglen a többi iparágaknál nem üti meg az 1⁰/₀-ot.

Érdekes kép továbbá az, amely az üzemek szünetelésének okait tárgyalja, ezek között:

az évszak (fagy, vízhiány)	33·8 ⁰ / ₀
a munkahiány	19·8 ⁰ / ₀
a tőkehiány	0·2 ⁰ / ₀
az elemi csapások	2·4 ⁰ / ₀
a munkaviszály	8·8 ⁰ / ₀
a javítási munkálatok	16·8 ⁰ / ₀
egyéb okok	18·2 ⁰ / ₀ -kal

vannak képviselve.

Intő példa gyanánt álljon a munkaviszályt jelző 8·8⁰/₀ os veszteség, ami az elkerülhető s leginkább pótolhatlan veszteségek közé tartozik.

Munkaidő tekintetében 12 órai munkaidő van leginkább elterjedve (értve ezalatt a bruttó munkaidőt a szünetekkel egyetemben).

A munkások keresményét illetőleg:

10 koronánál kevesebb hetibért kapott	---	---	---	---	24·8 ⁰ / ₀
10—14 korona	"	"	---	---	21·5 ⁰ / ₀
14—20 "	"	"	---	---	24·0 ⁰ / ₀
20—30 "	"	"	---	---	17·9 ⁰ / ₀
30—40 "	"	"	---	---	7·3 ⁰ / ₀
40—50 "	"	"	---	---	2·5 ⁰ / ₀
50—70 "	"	"	---	---	2·0 ⁰ / ₀

Magyar kivitel Angolországba. A m. kir. Kereskedelmi Muzeum „Magyar Kivitel Angolországba“ czim alatt 64 oldalra terjedő tájékoztató füzetet bocsát ki azok számára, akik Angolországba magyar termékeket és gyártmányokat óhajtanak exportálni. A füzetet az intézet londoni levelezője, Steinberger Mór irta, aki több mint husz év óta működik a londoni üzleti életben és kivált az utóbbi években rendszeresen foglalkozik azzal, hogy az angol és magyar üzletvilág közt üzleti összeköttetéseket létesítsen. Személyes tapasztalatai nyomán hasznos utbaigazításokat ad azoknak, akik áruikat Angliában kívánják értékesíteni. A fakivitelre nézve az az érdemleges megjegyzése a szerzőnek, hogy többet adhatnánk el az angol piacon, ha csak jól kiszáradt áruval jelennénk ott meg. Érdekesen ismerteti a szerző az angol pénzügyi szervezetét, és tüzetes és gyakorlati figyelmeztetéseket nyújt azoknak, akik magyar vállalkozáshoz angol tőkét keresnek. A füzetet a m. kir. Kereskedelmi Muzeum az érdeklődőknek *díjtalanul* küldi meg.

